

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
26 травня 2016 року (протокол
№ 14)

ФІНАНСИ

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Бердянськ
2016 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент Кардашова Т.М., ст.викладач Глазова Я.В.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 18 травня 2016 року, протокол № 8.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни *Фінанси* складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня *бакалавр*, галузі знань *07 Управління та адміністрування*, спеціальності *072 Фінанси, банківська справа та страхування*.

Предметом навчальної дисципліни є діяльність держави, підприємницьких структур, організацій та окремих громадян, яка пов'язана зі створенням і використанням фондів фінансових ресурсів

Міждисциплінарні зв'язки: базується на знаннях з дисциплін «Бухгалтерський облік», «Гроші та кредит». Дає базові знання для дисциплін «Фінансовий ринок», «Бюджетна система», «Податкова система».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** навчальної дисципліни «Фінанси» є надання фундаментальних знань з функціонування фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, розширення та поглиблення теоретичних знань студентів про фінансову систему держави, порядок формування та використання фондів фінансових ресурсів, які забезпечують функціонування кожної окремої її складової.

1.2. **Основними завданнями** дисципліни «Фінанси» є дати в необхідному обсязі теоретичний матеріал, який включатиме сучасні наукові розробки як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-економістів; дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів господарської діяльності і населення, розкрити можливості використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; з'ясувати роль фінансів у економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти *повинні набути таких компетентностей:*

Загальні

Інструментальні:

Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та оцінки інформації щодо соціально-економічних процесів та явищ.

Системні:

Здатність застосовувати отримані знання при розв'язанні практичних завдань.

Здатність до навчання і оволодіння сучасними знаннями.

Здатність формувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні)

Технічна функція:

Здатність визначати особливості функціонування сучасних фінансових та соціально-економічних систем.

Та демонструвати такі результати навчання:

Загальні

Формулювати, аргументувати нові та складні ідеї у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Розв'язувати практичні завдання та змістовно інтерпретувати отримані результати на підставі набутих теоретичних знань.

Спеціальні (фахові, предметні)

Аналізувати та оцінювати макроекономічні показники, показники ефективності грошово-кредитної, бюджетної, податкової політики.

Володіти методами та вміти застосовувати інструментарій з регулювання діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Застосовувати знання та демонструвати розуміння основ організації фінансів на підприємствах, у банківських установах, страхових компаніях, бюджетних установах, у державних фінансових органах та основ функціонування фінансового ринку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 10/300 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1 Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів.

Фінанси як економічна категорія. Визначення сутності фінансів та їх функцій.

Взаємозв'язок фінансів та грошей.

Тема 2 Генезис та еволюція фінансів.

Зародження фінансових відносин. Роль державних фінансів у первісному накопиченні капіталу. Фінанси в індустріальній та у постіндустріальній економіці.

Тема 3 Фінансова система України.

Визначення фінансової системи. Структура та складові фінансової системи України.

Тема 4 Податки і податкова система.

Сутність податків та принципи роботи податкової системи. Класифікації податків.

Прямі та непрямі методи визначення бази оподаткування.

Тема 5 Бюджет і бюджетна система.

Бюджет як основний фінансовий документ держави. Бюджетна система України.

Державний та місцеві бюджети – взаємодія.

Тема 6 Державний дефіцит.

Поняття дефіциту бюджету. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

Джерела фінансування дефіциту бюджету. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Тема 7 Державний кредит.

Класифікація державних позик. Структура та динаміка Державного боргу України.

Тема 8 Місцеві фінанси бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання.

Склад та структура місцевих бюджетів. Децентралізація фінансів. Трансферти та субвенції, базові та реверсні дотації.

Тема 9 Соціальні позабюджетні фонди.

Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування на випадок тимчасової непрацездатності. Фонд соціального страхування на випадок безробіття.

Тема 10 Фінанси суб'єктів господарювання.

Вплив організаційно-правових форм підприємств на формування і використання грошових надходжень. Методи і принципи організації фінансової діяльності підприємств. Дивіденди.

Тема 11 Фінанси домогосподарств.

Обов'язкові платежі домогосподарств державі. Структура доходів і видатків домогосподарств в Україні. Організовані та неорганізовані заощадження населення.

Тема 12 Страхування і страховий ринок.

Порівняльна характеристика різних форм організації фондів страхового захисту. Розвиток окремих галузей страхування в Україні. Державна політика на страховому ринку.

Тема 13 Фінансовий ринок.

Необхідність державного регулювання фінансового ринку. Співвідношення державного регулювання і саморегулювання. Державне регулювання фінансового ринку і ринку фінансових послуг: органи та їх функції. Роль фондових бірж.

Тема 14 Фінансовий менеджмент.

Фінансовий баланс підприємства. Звіт про прибутки й збитки. Грошовий потік та звіт про рух грошових коштів. Доходність і ризик. Вартість грошей у часі. Оцінка інвестиційних проектів. Оцінка вартості бізнесу

Тема 15 Міжнародні фінанси.

Платіжний баланс та його регулювання. Роль міжнародних фінансових інститутів у розвитку національних економік. Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями.

Тема 16 Фінансова безпека держави.

Динаміка інфляційних процесів і процентних ставок в Україні. Динаміка показників державного боргу України в контексті фінансової безпеки. Зв'язок тенденцій розвитку фінансового ринку з фінансовою безпекою держави.

Тема 17 Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою.

Порівняння організації бюджетного процесу в Україні і в розвинених країнах. Динаміка змін місця держави у бюджетному розподілі вартості ВВП (тенденції розвинених країн).

Тема 18 Фінанси Європейського Союзу.

Функції і повноваження наднаціональних інститутів ЄС у сфері фінансів.

3. Рекомендована література

1. Вівчар, О.Й. Місцеві фінанси: навчальний посібник / О.Й. Вівчар, О.Б. Курило, В.М. Кащишин. — Львів : Львівська політехніка, 2014. — 260 с.: іл.
2. Інформаційні системи у фінансових установах : навч. посіб. для студ. освіт. рівня 'бакалавр' галузь знань 0305 - Економіка та підприємництво напрям підг. 'Фінанси і кредит' / О. І. Баштанник, Я. В. Глазова, Н. К. Максишко, В. О. Шаповалова. — Бердянськ : Видавець Ткачук О.В, 2015. — 224 с.: іл.
3. Коваленко, Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер.—К. : ЦНЛ, 2013. —578 с.
4. Ніколаєва О.М., Маглаперідзе А.С.Місцеві фінанси.:Навчальний посібник.-К.: Центр навчальної літератури, 2013 – 354 с.
5. Фінанси для фінансистів. Підручник для ВНЗ , автор Шеремет О А, Дем'яненко І В, Багацька К В та ін, За ред Говорушко Т. А. Издательство: ЦУЛ. 2013 год. 612 с.

6. Фінанси підприємства планування та управління у виробничій сфері.: Навч.пос./ Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко; Харк. нац. акад. міського господарства – Х.:ХНАМГ, 2012 -292 с.
7. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 576 с.
4. **Методи навчання:** лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю, тестування.

5. **Форма підсумкового контролю успішності навчання:** - залік, екзамен,-
курсова робота

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни